

Civiljogász létemre elolvastam az egyik jogi szaklapban egy büntetőjogba vágó cikket. Nem árt időnként felfrissíteni a régmúltban tanultakat. Az olasz bűnvádi perrendtartás reformjáról szólt a cikk és egy kir. ügyész volt a szerzője. Így ír: „Teljesen mellőzték azoknak a demo-liberális (?) elveknek a perbeli alkalmazását, amelyek az egyént szembeállítják az állammal és a hatóságokat az egyén ármányos eltiprójának tekintik. A vádlottat még tettenérés esetén is ártatlannak vélelmezik. Ehez képest mellőzik a javaslatból azt a vádlottnak kedvező irányzatot, amely tévelygő és vétkes szentimentalizmus volt és amely annyira gyengítette a megtorlás erejét és kedvezett a bűnözés elterjedésének.“ A cikk szakszerűen és érdekesen ismerteti a reformokat, amelyek az olasz állam fasiszta konstrukciójához simulnak s amelyek — ismerve az olasz büntetőjog mindenkori modern szellemét és uttörő természetét — bizonyára gyakorlatiak és eredetiek és amely újítások pl. a cikkíró ismertetéséből láthatóan és a fenti mottóval ellentétben kedveznek a vádlottnak, így pl. a névtelen feljelentéseket elvileg figyelmen kívül kell hagyni, amit én inkább a cikkíró ur által kárhoztatott liberális szellem irányában való fejlesztésnek tekintek, ugyszintén igen rokonszenvesen hat reám az ismertetésnek az a közlése is, hogy a védelem képviselőinek a javaslat a lehető legnagyobb szabadságot biztosítja.

A cikkíró egyhelyütt így szól: „Mindez megfosztja a vádlottat az ártatlanság vélelmétől, amely még a francia forradalom gondolatvilágából ered!“

Egy kicsit kénytelen vagyok szememet megdörzsölni, hiszen igaz, én még a háboru előtt jártam egyetemre, de még élnek azok a professzorok, akik azt tanították, hogy az ártatlanság vélelme, vagyis az az elv, hogy senki sem bűnös addig, amíg azt reá nem bizonyították, a francia forradalom vívmánya gyanánt maradt ugyan örökségül, de ezért az elvért az emberiség legnagyobb hősei harcoltak és hogy ez örök elve minden büntetőjognak, amely kulturális országban divhatik.

Vajjon revideálnom kell ezt a felfogást? A vádlott az tehát, akinek ártatlanságát bizonyítani kell és mindaddig, amíg ez neki és a védelemnek nem sikerült, addig bűnösnek tekintendő, akire a bíróság a jól megérdemelt büntetést szabja ki. „megtorlásképen“. Mintha egy kicsit középkorias ize volna az ilyesminek és némi ellentétben állana tétéles büntetőjogi szabályainkkal. Talán azonban de lege ferenda ilykép kell átépítenünk jogi szabályaink épületét?

Miért állítja a cikkíró ur, hogy van oly „demo-libe-

rális felfogás“, amely a tettenért bűnösben is ártatlant lát? A régi iskola nem azt tanította, hogy mindenki ártatlan, akit a bíróság és amíg el nem ítél; hanem azt, hogy nem a vádlott köteles ártatlanságát bizonyítani, sőt a száját sem köteles kinyitni a bűnvádi eljárás egész tartama alatt, hanem ellenkezőleg a vád tartozik az ő bűnöségét beigazolni és amíg ez a bíróság előtt szabályszerű eljárás lefolytatásával meg nem történt, addig nem lehet elítélni senkit, sőt még „bizonyítékok hiányában“ sem lehet felmenteni. (Bp. 324. §. ut. bek.). Azt tanultuk, és ma is valljuk, hogy a vádlottnak mint egyénnek szabadságjoga egyuttal a közszabadságnak is integráns része és hogy nem „a hatóság ármánykodása“ ellen küzd a vádlott és a védelem, hanem az egyéni szabadságnak a közszabadságtól el nem választható érvényesüléséért, mert ez az elv ép oly szent és ép annyira alapja az állami életnek, mint az, hogy aki az állam vagy a társadalom ellen vét, annak lakolnia kell. E két elvnek egyensúlyban kell maradnia és ezt az egyensúlyt az adott esetben az állam büntetőjogáért harcoló ügyész és az egyén jogáért küzdő védelem összeesapása után a bírói ítélet állítja helyre, amely az egyéni szabadságnak csak annyiban és csak akkor engedi a megnyirbálását, ha a megsértett állami és társadalmi rend helyreállítása ezt megkívánja.

Azt tanultuk egykor, hogy a bíróság előtt az egyéni szabadság és a közérdek közt lefolyó harcban (bűnvádi per) az elvileg két egyenrangú ügyfélként szereplő vádhatóság és védelem helyzete épen az utóbbi hátrányára súlyosabb, mert az előbbi hatósági jelleggel és jogokkal bírván, nagy előnyben van azzal a vádlottal szemben, aki gyakran és épen a súlyosabb esetekben személyes szabadságától megfosztva kell, hogy védekezzen: míg védője távolról sem bír azokkal a jogokkal, mint a vádhatóság, amelynek nagy rendőri apparátus áll a rendelkezésére, úgy látom azonban a hivatkozott cikkből, hogy ma már ez valószínűleg épen fordítva van. Így jár a civiljogász, ha elmarad a kortól és megmarad annál, amit valaha régen tanult!

F. P.

Dr. Kunz Ödön berlini előadása a részvényjog reformjáról. Dr. Kunz Ödönt az Internationale Vereinigung für vergleichende Rechtswissenschaft zu Berlin felkérte, hogy tartson előadást a magyar korlátolt felelősségű társaságról szóló törvénynek a magyar részvényjogi reform irányára vonatkozó jelentőségéről. Az előadáson, amelyet a német közigazgatási bíróság üléstermében tartottak, a német szakkörök leg-